

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НН ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ
«30» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ КОЛЬОРОЗНАВСТВА**

Галузь знань: 02 культура і мистецтво

Спеціальність: 022 Дизайн

Освітня-програма / Дизайн інтер'єру

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІ культури і мистецтв
«30» серпня 2024 р.
Голова Олександр РУДЕНКО

Розробник:

Оксана КАПРАН – старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри

образотворчого мистецтва та дизайну

кандидат мистецтвознавства, доцент

Наталя КОХАН

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-й		I-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Практичні, семінарські			
40 год.		8 год.	
Самостійна робота			
48 год.		80 год.	
Консультації:			
2 год.		2 год.	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 90			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Нормативна навчальна дисципліна «Основи кольорознавства» є складовою професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», змістом якої є знайомство з властивостями кольорів, та основними законами їх гармонічного поєднання.

Вивчення курсу «Основи кольорознавства» передбачає засвоєння студентами спеціальності 022 Дизайн певного обсягу знань та навичок в галузі кольорової гармонії, ознайомлення та оволодіння студентами технікою поєднання кольорів, реалізацію творчого потенціалу студентів у процесі створення оригінальних творчих робіт в техніці кольорової графіки, та підготовку студентів до майбутньої діяльності за фахом. Вивчення програмного матеріалу даної дисципліни, як і інших спеціальних дисциплін, сприяє оволодінню загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Дизайн інтер'єру».

3. Передумови для вивчення дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи кольорознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки напряму 02 Культура і мистецтво. Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань про властивості кольорів та оволодіння прийомами кольорової графіки. Отримання практичних навичок при роботі з фарбами передбачає початкову підготовку студента зі спеціальних дисциплін, а саме: студент повинен мати уявлення про закони композиції, володіти основами малюнка, володіти початковими навичками в області живопису.

4. Результати навчання за дисципліною

Курс «Основи кольорознавства» передбачає отримання практичних навичок під час роботи з фарбами, опанування прийомів поєднання кольорів, засвоєння певного обсягу знань в галузі кольорової гармонії.

Професійні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 6	Здатність застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізацією – дизайн інтер'єру).
	СК 8	Здатність знаходити відповідне колористичне рішення майбутнього дизайн-об'єкта.

Програмні результати навчання (ПРН)

<p>Знання: знати особливості ведення роботи з фарбами, застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного кольорового образу.</p> <p>Уміння: здатність застосовувати, знання з теорії та практики кольорознавства для композиційної побудови авторського художнього твору, розробляти композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.</p>	ПРН 1	Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області, та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях, використовувати комплексний художній підхід для створення гармонійної кольорової композиції. Знати термінологію з теорії розвитку кольорових систем.
<p>Знання: знати послідовність етапів творчого підходу до створення художнього образу, знати основні етапи ведення роботи над колористичною композицією.</p> <p>Уміння: вміти аналізувати колористичну складову художнього твору, ефективно застосовувати сучасні художні техніки та володіти особливостями роботи з акварельними фарбами та гуашшю.</p>	ПРН 6	Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдань на високому професійному рівні. Застосовувати знання з побудови кольорового зображення, розробляти формальні, площинні та композиційні рішення, аналізувати кольорові риси предметів та інтер'єрів, зображувати їх відповідними матеріалами.
<p>Знання: виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, знати основні історичні етапи розвитку кольорознавства – науки, яка вивчає колір як явище культури.</p> <p>Уміння: застосовувати сучасні художні матеріали у роботі, вміти передавати світлотіні градації кольору.</p>	ПРН 7	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень, розуміти взаємозв'язки між різними видами мистецтва, використовувати існуючі образотворчі методики в практичній діяльності за фахом.
<p>Знання: знати поняття та терміни, властивості кольорів, їх назви та класифікацію. володіти фаховою термінологією образотворчого мистецтва</p> <p>Уміння: здатність використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення, володіти практичними навичками у галузі</p>	ПРН 10	Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну, вміти застосовувати практично сучасні художні матеріали у роботі, розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у кольорі.

кольорознавства, вмiти гармонiйно поєднувати теплi та прохолоднi кольори вмiти вiдтворювати свої теоретичнi знання з навчального предмету в практичнiй дiяльностi за фахом.		
--	--	--

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А 90-100 балів Відмінно	Оцінка «відмінно» передбачає, що практичні роботи по кожному з завдань виконані грамотно в необхідний термін, відповідають технічним вимогам, демонструють відмінне володіння відповідними прийомами та техніками, якісне виконання практичних та самостійних завдань.
В 82-89 Добре	Оцінка дуже «добре» виставляється, якщо роботи по кожному з завдань демонструють добре володіння відповідними прийомами та техніками, якісне виконання самостійних завдань, але ж під час виконання були допущені деякі незначні помилки в колористичному рішенні або композиційній побудові робіт.
С 74-81 Добре	Оцінка «добре» виставляється, якщо роботи по кожному з завдань відповідають технічним вимогам, самостійні завдання виконані, але ж під час виконання основних завдань були допущені деякі колористичні або технічні помилки та роботи перероблялися за допомогою викладача.
Д 64-73 Задовільно	Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який представив роботи по кожному з завдань, але не всі роботи відповідають технічним вимогам, демонструють слабке володіння прийомами та техніками та переробляються за допомогою викладача.
Е 60-63 Задовільно	Оцінка «задовільно» виставляється, якщо студент демонструє слабке володіння відповідними прийомами та техніками, представлені роботи виконані з помилками та не в повному обсязі, самостійні завдання не відповідають тематиці.
FX 35-59 Незадовільно	Оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання виставляється, якщо роботи представлені не по кожному з завдань та рівень володіння відповідними прийомами та техніками явно недостатній.
F 0-35 Незадовільно	Оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни виставляється, якщо роботи по завданням не представлені, самостійна робота не виконана.

Розподіл балів для заліку

Поточний контроль							Разом	Сума
РОЗДІЛ I				РОЗДІЛ II				
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	70	100
Поточний контроль								
10	10	10	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи								
4	4	4	5	4	4	5	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Форми та засоби поточного і підсумкового контролю:

Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особисті досягнення студентів, хід опановування ними компетентностей освітньої програми, набуття яких необхідне для досягнення результатів навчання.

Поточний контроль результатів навчання здійснюється переважно у формі робочих переглядів художніх робіт студентів, їх обговорення та публічного демонстрування в класі. Рекомендована кількість заходів поточного контролю збігається з кількістю тем робочої програми. Елемент поточного контролю – аналіз помилок, допущених студентом, та конкретні вказівки для їх виправлення.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень студентів у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід проводиться наприкінці семестру як перегляд (виставка навчальних та творчих робіт).

Під час оцінювання художніх робіт результати навчання враховують досягнення студента за всіма темами семестру.

Під час підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи кольорознавства» оцінюються всі компоненти пройденого навчального матеріалу: композиційні рішення, володіння матеріалом, художньою технікою, емоційність втіленого образу, майстерність виконання поставленої задачі з урахуванням індивідуальних можливостей кожного студента.

7. Програма навчальної дисципліни

Нормативна навчальна дисципліна «Основи кольорознавства» першого року підготовки студентів складеться з двох розділів:

Розділ 1. Види кольорів колірної кола

Розділ 2. Властивості кольорів

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Види кольорів колірного кола

Тема 1.1. Основні кольори та їх властивості

Тема 1.2. Похідні кольори колірного кола

Тема 1.3. Додаткові кольори, та їх властивості

Тема 1.4. Теплі та холодні кольори колірного кола

Розділ 2. Властивості кольорів

Тема 2.1. Кольоровий тон, прозорість, насиченість кольору

Тема 2.2. Ахроматичні кольори

Тема 2.3. Види кольорових гармоній

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. Види кольорів колірного кола												
Тема 1.1. Основні кольори та їх властивості	12		6			6			1			10
Тема 1.2. Похідні кольори колірного кола	8		4			4			1			10
Тема 1.3. Додаткові кольори, та їх властивості	10		4			6			1			10
Тема 1.4. Теплі та холодні кольори колірного кола	16		8			8			1			10
РОЗДІЛ 2. Властивості кольорів												
Тема 2.1. Кольоровий тон, прозорість, насиченість кольору	10		4			6			1			10
Тема 2.2. Ахроматичні кольори	10		4			6			1			10
Тема 2.3. Види кольорових гармоній	24		10		2	12			2		2	20

Всього годин	90		40		2	48			8		2	80
--------------	-----------	--	-----------	--	----------	-----------	--	--	----------	--	----------	-----------

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Види кольорів колірною кола			
1	Виконання вправи «сітки» червоним та жовтим кольором	2	
2	Виконання вправи «сітки» червоним та блакитним кольором	2	
3	Виконання вправи «сітки» блакитним та жовтим кольором	2	
4	Виконання 3 кольорових відмивок основними кольорами	2	0,5
5	Зображення малого кольорового кола Ітгена з похідними кольорами	2	0,5
6	Виконання вправи «сітки» з двома додатковими кольорами	2	1
7	Виконання вправи «планети» з 3 додатковими кольорами в техніці «а-ля-прима»	2	
8	Виконання орнаментальної композиції з застосуванням теплих кольорів колірною кола	2	
9	Виконання композиції на тему «Фантазійні фрукти» в теплої колористичної гамі	2	1
10	Виконання орнаментальної композиції з застосуванням холодних кольорів колірною кола	2	
11	Виконання фантазійної композиції на тему «Підводний світ» в холодної колористичної гамі	2	1
РОЗДІЛ 2. Властивості кольорів			
12	Виконання хроматичної тонової градації в техніці «лесіровки»	2	0,5
13	Виконання ахроматичної тонової градації в техніці «лесіровки»	2	0,5
14	Виконання фантазійної ахроматичної композиції на тему «Час» з використанням тонових відмивок	2	1
15	Виконання фантазійної монохромної композиції на тему «Світ тіней» з використанням тонових градацій	2	
16	Виконання фантазійної композиції з використанням триадної кольорової гармонії	2	1
17	Виконання фантазійної композиції з використанням роздільно-компліментарної кольорової гармонії	2	
18	Виконання фантазійної композиції з використанням аналогової кольорової гармонії	2	1
19	Виконання фантазійної композиції з використанням тетрайдної кольорової гармонії	2	
20	Зображення колірною кола з 24 кольорів в акварельної техніці	2	
Разом		40	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Види кольорів колірною кола			
1	Аналіз інформаційних джерел на тему «Основні та похідні	1	2

	кольори колірною кола»		
2	Виконання вправи «сітки» з різними відтінками основних кольорів (техніка «лесіровки»)	4	6
3	Виконання хроматичних відмивок з похідними кольорами в техніці «а-ля-прима» (вправа «Планети»)	2	6
4	Аналіз інформаційних джерел на тему «Властивості додаткових кольорів»	1	2
5	Виконання вправи «сітки» з різними відтінками додаткових кольорів в техніці «лесіровки»	4	6
6	Виконання фантазійної композиції на тему «Пори року» в теплій колористичної гамі	4	6
7	Виконання фантазійної композиції на тему «Всесвіт» в холодній колористичної гамі	4	6
8	Виконання фантазійної композиції, яка побудована на поєднанні холодних та теплих відтінків кольорів	4	6
РОЗДІЛ 2. Властивості кольорів			
9	Виконання орнаментальної композиції в насиченій кольорової гамі з використанням двох пар додаткових кольорів	4	6
10	Виконання орнаментальної композиції в стриманих кольорах з використанням аналогових кольорів	2	4
11	Виконання фантазійної хроматичної композиції на тему «Символ сонця» з використанням тонових градацій	4	6
12	Підготовка презентації на тему «Види кольорових гармоній»	4	8
13	Виконання фантазійної композиції з використанням компліментарної кольорової гармонії	4	6
14	Зображення колірною кола з 24 кольорів в техніці гуаш	4	6
15	Відповіді на питання для заліку	2	4
	Разом	48	80

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Браэм Г. (2009) Психологія кольору: збірник під ред. С.Л. Удовик. К.: Ваклер.
2. Горбатенко Л.П. (2015) АХРОМАТИКА. Методичні рекомендації з дисципліни «Кольорознавство» для студентів 1-го курсу спеціалізацій «Промисловий дизайн», «Графічний дизайн», «Дизайн інтер'єру». Харків: ХДАДМ.
3. Горбатенко Л.П. (2016) Навчальна програма з дисципліни «Кольорознавство» для студентів 1 курсів заочної форми за напрямом підготовки: 6.020207 «Дизайн». Харків: ХДАДМ.
4. Іттен Й. (2022) Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. К.: Art Naas.
5. Кириченко М.А., Кириченко І.М. (2002) Основи образотворчої грамоти: навч. Посібник – 2-ге вид., перероб. і доповн. К.: Вища школа.
6. Колір у предметному середовищі (2002) Навч. посіб./ за ред. Мигалія С.П.К.: КДІДПМД ім. М. Бойчука.
7. Лисиця В.Т. (2012) Колірні моделі та закони поширення світла: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені Н.В. Каразіна.
8. Печенюк Т. (2009) Кольорознавство. К.: Грані-Т.

9. Прищенко С.В. (2010) Кольорознавство: навч. посібник/ за ред. проф. С.А. Антоновича. – К.: Альтерпрес.
10. Степанов Н.Н. (1985) Колір в інтер'єрі. К.: Вища школа.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
[http://allref.com.ua/uk/skachaty/Obrazotvorche_mistectvo_z_metodikoyu_vikladannya -
 _pedagogichna_nauka](http://allref.com.ua/uk/skachaty/Obrazotvorche_mistectvo_z_metodikoyu_vikladannya_-_pedagogichna_nauka)
http://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/4621
http://estetika.at.ua/Metoduka_Masol_L.M..pdf
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
[www.dnpb.gov.ua /](http://www.dnpb.gov.ua/)
4. Бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка
[https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny /](https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny/)
5. Лекції про художників. Режим доступу:
[https://www.youtube.com/watch?v=pJzH2Iqsw-
 w&list=PL7FnBuy5nT6_GMFISX3FolJ-AsLLf9gOq](https://www.youtube.com/watch?v=pJzH2Iqsw-w&list=PL7FnBuy5nT6_GMFISX3FolJ-AsLLf9gOq)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Обладнання для практичних занять з курсу: акварельний папір формату А-4, А-3, графічний олівець, акварельні фарби, пензлі, склянка з водою.
2. Робоча програма з курсу «Основи кольорознавства».
3. Демонстраційний матеріал, наочність .
4. Кращі творчі роботи студентів з методичного фонду.
5. Альбоми з репродукціями творів митців.